

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. VI. De Permissione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

CAPVT VI.

De Permissione.

Quartus
actus, Per-
missio.

QUARTVS actus ad gubernationem pertinens, est *permissio*. Est autem permissio proprie non actus internus in Deo sicut decreta, sed externus; accepto nomine *actus* late, vt comprehendit etiam liberum *non-agere*. Aliud enim est permittere, aliud velle non impedire. Alioquin si permittere esset formaliter velle, cum dicimus, Volo permittere, esset reflexio voluntatis super suum actum, & significarem nos habere volitionem volitionis non impediendi, quod non est verum: tantum enim significamus nos habere volitionem non impediendi.

Quid per-
missio.

Est igitur *permittere* idem quod non impedire, cum tamen facultas impediendi suppetat. Pertinet proprie ad ea quæ vel displicent (in quibus subest aliqua impediendi ratio) vel sunt adiaphora, ita vt non curemus, fiant nec ne, sic fiant, an aliter, &c. Nemo enim dicitur proprie *permittere* fieri, quæ fieri cupit. Itaque vt proprie & in actu secundo aliquid dicatur permitti, requiruntur quinque. Primò, Vt displiceat permittenti, vel illi sit adiaphorum, vt dictum est. Secundò, Vt sit euenturum, nisi causa impediatur. quod enim non est euenturum, proprie non est permissum, nisi in actu primo, quatenus causa non fuit impedita, quò minus posset illud sicut alia facere vel producere. quo modo Deus dicitur sinere res agi suis motibus, dum illas non impedit, quin secundum naturam suam conditionem quidlibet operentur: quo etiam modo ex consequenti, & secundario sunt permilla multa mala, quæ homo potest facere, & non facit. Tertio, Vt sciat euenturum nisi ipse impediatur, si enim nesciat euenturum, non potest dici voluntarie & in particulari permissum. Quarto, Vt adsit facultas impediendi. Improprie enim dicimur permittere solem moueri, cælum pluere, &c. Quintò, Vt nos, vel voluntarie omittas impedire; siue vt te non opponas, sed sinas rem fluere suis motibus. qui enim se opponit & conatur impedire, non dicitur permittere, etiamsi res eueniat.

Permissio est
quid tem-
porale.

Ex his patet Primò, omnem permissionem proprie fieri in tempore. Sicut enim actus impediendi, quo aliquis effectus impeditur ne fiat, est temporalis: ita actus permissionis, qui consistit in non impediendo, est que negatio operationis positivæ, temporalis est, &

co-

coëxistit causæ, quæ suis motibus agi sinitur, eiusque operationi.

Patet Secundò, Omnem permissionem diuinam non minus quam operationes Dei positivas cadere sub æternum Dei decretum. Sicut enim Deus nihil facit in tempore, nec vllum creaturæ effectum impedit, quin decreuerit illud facere vel impedire ab æterno: ita etiam nihil omnino permittit, quin illius permissionem ab æterno decreuerit. Itaque nullum committitur peccatum in mundo, quin Deus in particulari ab æterno permittere statuerit.

*Cadit sub
decretum
diuinum.*

26 Patet Tertio, Sicut omnis Dei operatio est bona, & ob eam est laudandus & benedicendus; ita quoque omnes ipsius permissiones bonas esse, & ipsum ob eas laudibus celebrandum, quamuis ea quæ permittit, detestanda & pessima sint: habet enim iustissimas & sanctissimas rationes cur mala permittat. Vnde D. August. in Enchirid. c. 96. *Non sit aliquid, nisi omnipotens fieri velit, vel sinendo ut fiat, vel ipse faciendo. Nec dubitandum, Deum bene facere, etiam fieri sinendo quæcumq; sunt malè. Non enim hoc nisi iusto iudicio sinit.*

*Omnis Dei
permissio bo-
na & laude
digna.*

*Cur Deus
permittat
mala, præ-
sertim culpa.*

27 Prima causa est generalis; quia decet gubernatorem vniuersalem & supremum, vt postquam res omnes optimè & sufficientissimè ad omne bonum instruxit, sinat eas agi suis motibus: alioquin auxilium collatum non videretur fuisse sufficiens, & bonum opus videretur coactum, nec esset tanta laude dignum. Secundò, Vt creatura rationalis sese excitet ad bonum faciendum & malum vitandum, semper intenta & sollicita ne gratiæ diuinæ desit. quòd si Deus nullum peccatum permitteret, cessaret illi sollicitudo, & Deo committerentur omnia. Tertio, Quia ex malo nouit elicere maxima bona. Hæc est causa non finalis, sed sine qua non permissionis mali. Vnde S. August. in Enchiridio cap. 11. *Neque, inquit, Deus omnipotens, cui rerum est summa potestas, cum summè bonus sit, villo modo finget mali aliquid esse in opere suo, nisi usque ad eò esset omnipotens & bonus, ut bene faceret etiam de malo.* Bonum autem quod ex malo elicit, est multiplex. Primò, Est ostensio diuinæ iustitiæ, quæ in castigatione peccatorum maximè splendet; & magnitudinis diuinæ Maiestatis, quæ tanta est, vt vel vnicum peccatum mortiferum, eò quòd contra illam committitur, mereatur æternam poenam.

*Prima causa
generalis per-
missionis
malorum
culpæ, vt ple-
na relinquatur
libertas.*

28 Secundò, Ostensio diuinæ misericordiæ, quæ in remissione peccatorum cernitur. Tertio, Incarnationis mysterium, vniò hypostatica, Christi humanitas, & quidquid ille pro nobis fecit & pertulit: quæ omnia occasione peccati sunt constituta. Vnde occasione peccati multò magis gloria Dei est illustrata, quàm si nullum vnquam pecc-

*Qua bona ex
malis eliciant
Deus.*

peccatum fuisset. Quartò, Peccatis impiorum utitur ad profectum & maiorem gloriam saluandorum. Sic malitia tyrannorum vsus est ad exercitium & gloriam Martyrum. Si enim nulli fuissent tyranni, careret Ecclesia gloria martyrij: si nulli hæretici, non ita probata & illustrata esset fides Ecclesie. Vide hæc de re S. August. Epist. 141. & 157. & Tract. 90. in Ioan. & in Psal. 54. Quintò, Utitur ad castigationem aliorum. Sic vsus est malitia Regum Assyriorum, Chaldæorum, Egyptiorum, Romanorum, & aliorum ad castigationem populi Israelitici. Utitur autem non incitando, sed permittendo ut diabolus illos incitet. Simili modo utitur malitia diaboli ad exercitium sanctorum, & punitionem peccatorum, quæ de re vide pulcherrimum locum August. Sermon. 3. De Machabæis. Sextò, Sæpè permittit peccatum in vindictam & punitionem alterius peccati, ut colligitur ex Apost. ad Rom. 1. & hac ratione peccatum dicitur poena peccati; non quod ipsum propriè sit poena, cum non sit à Deo puniente intentum: sed quia permissione eius poena est, à Deo volita in vindictam, ex qua permissione per accidens aliud peccatum sequitur. Cum enim homo per prius peccatum se facit indignum inspiratione & protectione diuina; Deus eam subtrahit, id est, non præbet, ut alioquin fecisset, & ita miser in alia peccata labitur, quæ per gratiam illam euasisset. Nam *permissio peccati*, nihil est aliud, quam non dare illam gratiam, per quam peccatum fuisset impeditum. Septimò, Interdum permittit Deus hominem in aliquod peccatum labi, ut teporem ipsius vel præsumptionem emendet. Vnde S. August. Sermon. 53. De verbis Domini: *Audeo dicere, superbis continentibus expedit cadere, ut in eo ipso in quo se extollunt, humiliantur.* Sic cum quis putat se satis fortem, & de se præsumit, ut Petro accidit, nec cum timore & tremore salutem suam operatur, utiliter permittitur labi, ut suam miseriam agnoscat, & humiliter de se sentiat. Sic multi Sanctorum occasione lapsus alicuius, postea cautiore, feruentiore, & humiliores fuere. Denique bonum elucet & splendet ex comparatione mali, ut dicit Augustinus in Enchirid. c. 11. *Malum bene ordinatum & suo loco positum, eminentius commendat bona, ut magis placeant & laudabiliora sint, dum comparantur malis.* Ex his constat, maxime pertinuisse ad diuinam prouidentiam, permissionem malorum, unde tanta bona redundarunt.

Dixi hæc bona non esse causam finalem permissionis peccati, 3° sed *sine qua non*: quia nullum bonum, quod ad sui executionem requirit

*Peccatum
posterius est
poena prioris
ratione per-
missionis
qua poste-
rius permittitur in po-
enam prioris.*

*Permissio
peccati quid
sit.*

quirit vel supponit peccatum, potest per se appeti vel intendi à Deo priusquam sit peccatum, sed solum appetitur supposito peccato. Tale bonum est, quod per se est remedium peccati, sicut *penitentia*, vel *castigatio peccati*; sicut poena tum huius vitæ, quæ est medicinalis; tum futuræ vitæ, quæ est pura vindicta: vel *exercitium & patientia piorum* ex afflictionibus irrogatis ab impiis: vel *ostensio misericordie* in condonandis peccatis, aut *iustitie* in puniendis: vel humiliatio hominis per proprii lapsus considerationem; vel quid simile, quod sine peccati interuentu non potest executioni mandari. Nihil horum Deus ex se cupit, nec captat occasionem ut talia faciat, aut ut talia fiant priusquam sit peccatum: imò ex se optat ut numquam talium bonorum detur occasio. Supposito tamen peccato, illa bona desiderat & intendit: quia tunc illa rationem boni & desiderabilis obtinent, & eorum executio sine peccato fieri potest. Itaque dicuntur hæc *volita non voluntate antecedente*, quam Deus ex se concipit, & tantum ad ea, quæ per se bona sunt, pertinet, sed *consequente*, quæ ex nobis occasionem accipit, ut inquit Damascenus l. 2. De fide orthodoxa cap. 29. Ex quibus perspicuum est, permissionem peccati (cum ipso peccato sit prior) non provenire ex affectu quo Deus cupiat ista bona, ita ut hæc sint proprie finis illius permissionis: sed solum habere rationem causæ *sine-qua-non* respectu illius permissionis.

Bonum supponens peccatum, non est per se expectandum.

Voluntas antecedens.

Voluntas consequens.

31 Quod ut melius percipiatur, considerandum est, dupliciter posse aliquod malum permitti. Primò, Ex desiderio ut eueniat, nimirum ut inde habeas occasionem alicuius boni eliciendi; ut si Medicus permittat morbum ingrauescere, ut ex curatione plus lucretur, vel artem suam magis ostendet. & tunc ipsum malum directè est volitum, ut sit occasio illius boni. Secundò, Non ex desiderio ut eueniat (imò displicet si eueniat) sed ob aliam causam, verbi gratia, ne videaris importunus (quo modo qui aliorum curam gerunt, nonnulla interdum permittunt;) vel ut cognoscas conditionem hominis; ut cum pater permittit filium furari, ut eius indolem exploret, & si furetur corrigat. Hoc modo Deus permittit peccatum, et si summopere illud displiceat, habet enim iustissimam causam permittendi, ut antè dictum est; nimirum, ut res finantur agi suis moribus; & vires quas ab ipso acceperunt, sponte in opus exerant. Ob hanc tamen causam (quæ est eius bonitas) tantum malum non permitteret, nisi sciret ex illo aliud donum elicere: & ita hoc bonum est causa non finalis, sed *sine-qua-non* istius permissionis. quod

Duplex permissio mali.

A a apertè

apertè indicat S. Augustinus in Enchiridio cap. 11. quem suprà adduximus.

Quo modo peccata cadant sub diuinam prouidentiam.

Patet quartò, Etiam si peccata non sint opera diuinæ prouidentiae, neque ex prouidentiae vi proueniant, cum nullo modo à Deo sint volita, neque vires eo sine naturæ rationali contulerit; non tamen fieri absque diuina prouidentia (hæc enim valde sunt distincta, fieri per diuinam prouidentiam, & fieri non sine diuina prouidentia) sed verè & propriè sub diuinam prouidentiam cadere. Primò, quia sine permissione & concursu diuino fieri nequeunt: atqui permissio est actus diuinæ prouidentiae, supponens decretum permittendi & præscientiam conditionalem, qua præuidet futura si permittantur. Similiter concursus est actus diuinæ prouidentiae supponens decretum & præscientiam. Deinde, quia peccatum est veluti materia, ex qua diuina prouidentia multa bona elicit, vt ostensum est. Ex quibus constat, etsi Deus nullo modo velit aut decernat peccatum, multos tamen diuinæ prouidentiae actus circa illud versari. Primus est, scientia conditionalis qua præuidet illud futurum si permittatur, & notitia distincta rationum omnium cur possit meritò permitti. Hic actus est in hoc ordine veluti fundamentum. Secundus est, voluntas permittendi, & concursus generalem præbendi. Tertius est, cognitio quasi abstractiua illius peccati tamquam absolutè futuri. hæc enim cognitio sequitur immediatè ex decreto permittendi, supposita præscientia conditionata. Quartus est, visio intrinseca absoluta illius peccati. Quintus est, voluntas vindicandi, parcendi, aut alia bona inde eliciendi. Sextus est, permissio temporalis & concursus. Septimus, punitio, vel condonatio illius peccati: ex qua sequitur admiratio, laus iustitiæ diuinæ vel misericordiæ, aliaque bona quæ in tempore Deus ex peccatis elicit. Quare perspicuum est, etiam si Deus opera peccatorum non prædefiniat, non idè otiosè tamquam spectatorem quemdam se ad illa habere, quasi nihil ad ipsum pertineant, sed vndique eius prouidentiam se illis ingerere.

Actus diuina prouidentia circa peccatum versantur.

Nihil fugere potest prouidentiam diuinam.

Patet quintò. Nullam omnino rem posse amplitudinem diuinæ prouidentiae egredi & effugere, sed omnia eius ambitu concludi. Omnes enim causæ, quantumuis magnæ vel parvæ, ita diuina potestate continentur, vt absque eius nutu & concursu, nulla vel in minimum actum motumve possit emicare. Vnde S. Augustinus in Sentent. apud Prosperum: *Voluntas Dei est prima & summa causa omnium corporalium spiritualiumq; motionum. Nihil enim fit visibiliter*

ter

ter & sensibiliter, quod non de inuisibili & intelligibili summi Imperatoris aula aut iubeatur aut permittatur, secundum ineffabilem iustitiam premiorum atque punitionum, gratiarum & retributionum, in ista totius creaturae amplissima quaedam immensaque Republica. & in Enchirid. cap. 96. *Non fit aliquid, nisi omnipotens fieri velit, vel sinendo ut fiat, vel ipse faciendo.* Et quamuis peccatores nitantur se diuinæ providentiæ & dispositioni subtrahere, non tamen possunt: dum enim subtrahunt se ordini diuinæ directionis, incidunt in ordinem castigationis, & dum subtrahunt se benignitati misericordiæ, incurrunt in severitatem iustitiæ, & dum nolunt Deum honorare bonis operibus, coguntur honorare perpetiendis suppliciis, denique, dum nolunt ei sponte subesse obediendo præceptis, coguntur subesse inuiti in sustinendis tormentis.

CAPYT VII.

De malorum impeditioe.

QVINTVS actus gubernationis est, *multorum malorum impeditio.* Tot enim & tanta mala, posito semel peccato, à causis creatis irruerent, ut nisi per diuinam providentiam impedirentur, breui mundum perderent. Ac primùm infinita mala impedit, quæ quisque in seipso esset factururus, & quibus suam animam gravissimè damnaturus. Nam, ut inquit S. Augustinus, *Nullum malum facit homo, quod non faceret alius homo, nisi eum custodiret gratia illius, qui pro nobis factus est homo.* Quisque id in seipso facile aduertit, cum variorum peccatorum occasiones propinquas vel remotas, in quibus aliquando fuit, considerat. Itaque gratiæ diuinæ imputare debet non solum bona quæ fecit, sed etiam mala quæ vitavit: ut quod in hæreses non inciderit, quod libidinis barathrum vitauerit, quod homicidia, furta, sacrilegia, &c. non commiserit. nisi enim Deus hominem à pueritia protegat, occasiones malorum auertat, salutaria inspiret, & cursum vitæ dirigat, facile in quæuis peccata incidit. Secundo, Impedit infinita mala quæ diabolus esset illaturus. vnde Dominus Luc. 22. ait: *Simon, Simon, expetiuit vos satanas, ut cribraret tamquam triticum: ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua.* Tanta enim est diaboli potentia, ut facile omnes mortales posset pervertere, omne religionem extinguere, omnia sacra & cultui diuino dicata vastare, & omnia hæc inferiora turbare, miscere, perdere; nec deest ei ad hoc incensa voluntas: sed

A a 2 per